

Sosiaalidemokraattien valtuustoryhmä

Lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) ottaminen pakolliseksi osaksi Siuntion kunnan päätöksentekoprosessia

Lapsivaikutusten arviointi tulee olla tavanomainen osa Siuntion päätöksentekoprosessia (ennakkoarviointi) tai toiminnan kehittämistä (seuranta-arviointi).

Lapsivaikutusten arvioinnissa selvitetään päätöksen, toimenpiteen tai toiminnan vaikutuksia lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointiin sekä lasten oikeuksien toteutumiseen. Arviointi voidaan toteuttaa osana muuta vaikutusten arviointia tai erillisenä menettelynä. Se mahdollistaa lasten etujen huomioon ottamisen päätöksenteossa lainsäädännön edellyttämällä tavalla, sillä lapsia koskevissa toimissa lapsen edun on oltava ensisijainen peruste. (YK:n lapsen oikeuksien sopimus, LOS artikla 3.1.)

Lapsivaikutuksia tulee arvioida aina, kun päätöksellä voi olla vaikutuksia lasten hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen. Arviointi ei rajoitu vain lapsiin ja lapsiperheisiin suoraan kohdistuviin asioihin ja päätöksiin, vaan se kattaa myös yleisesti Siuntion asukkaisiin vaikuttavat päätökset, kuten kaavoitus, liikennesuunnittelu tai budjetointi. Lapsivaikutusten arvioinnin tulee olla säännönmukainen osa kunnan toimintaa, ja ennakkoarviointi on tehtävä riittävän varhaisessa valmisteluvaiheessa, jotta sillä on aito merkitys päätöksentekoon. On välttämätöntä, että päätöksentekijöillä on systemaattinen tieto päätösten vaikutuksista lapsiin, jotta kunta täyttää lakisääteiset velvoitteensa ja edistää lapsiystävällistä toimintaa. Lapsivaikutusten arvioinnin toteuttaminen tukee Siuntion Strategiassakin mainittua, ”kunta edistää lapsiperheiden hyvinvointia” ja tahtotilaamme olla lapsiperheitä kutsuvat kunta.

Esitämme, että Siuntiossa:

1. Otamme lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) pakolliseksi osaksi kaikkea päätöksentekoa, joka koskee lapsia suoraan tai epäsuorasti (ml. budjetti, kaavoitus, palveluverkon muutokset, hankinnat, liikennesuunnittelu jne.). Arviointi tehdään ennakkoon valmisteluvaiheessa ja liitetään päätösesityksiin.
2. Hyväksyy käyttöön valmiin LAVA-mallin (esim. Unisef, THL:n tai Pelastakaa Lapset ry), joka sisältää mm. selkeitä kysymyksiä liittyen turvallisuuteen, yhdenvertaisuuteen, osallisuuteen, hyvinvointiin.
3. Tarvittaessa perehdyttää viranhaltijat LAVA-menettelyyn, jotta arviointi vakiintuu osaksi kunnan toimintakulttuuria.
4. Raportoi vuosittain valtuustolle, miten LAVA on toteutunut päätöksenteossa ja mitä konkreettisia vaikutuksia arvioinneilla on ollut (esim. muutokset päätöksiin lasten edun perusteella).

Sosialidemokraattien valtuustoryhmä

Hyödyt:

- Parempi päätöksenteon laatu, ennakoitavuus ja läpinäkyvyys.
- Lapsiystävällisempi kunta, joka tukee Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia.
- Pitkän aikavälin säästöjä, sillä ennakoiva arviointi ehkäisee kalliita korjaavia toimenpiteitä.
- Arvioinnin käyttöön ottamisella Siuntion kunta ottaa lapsen edun aidosti huomioon päätöksenteossa.

Lähteinä käytetty mm. Unicef (Lapsivaikutusten ennakoarviointi (LAVA) pähkinäkuoressa) sekä Pelastakaa Lapset ry ja THL materiaalit lapsivaikutusten arvioinnista.

Siuntiossa 10.11.2025

Suvi Lindholm

Kunnanvaltuutettu

Arja Alho

Tony Böckerman

Kusti Kaukonen

Tony Khalil

Mika Mäenpää-Louekoski

Keijo Tarnanen